(ג) **אי** דעבידא כי אכסדרה הכי נמי. פירוש שהיתה מוקפת משלש מן המשמר[ד]: **הבא** במאי עסקינן דעביד כי ערסלא. שהיתה פרולה מד' רוחות וערסלא מעה דתרגום כמלוה במקשה כערסלא (ישמיה ה) והם תלין המתוחין מאילן לאילן כסדר המטה והשומר שוכב עליה בלילה ויושב בגלוי ביום ורש"י גרס כי אורזילא משופע ליתן לה פה ולא אמר' פי תקרה יורד וסותם: **וכי** אויר המותר לו אוסרו. הרי נפרץ במלואו למקום המותר לו ויתור נמי ליכא דהא כל תצירות מוקפות לדירה הם מ"ל אבל אמצע כמקן כר' שמעון דלמרי שתי רשויות הן נפרץ במלואו למקום האסור לו ולדידהו נמי אויר המלר האסור לו מייתרו אע"ג דתלר מוקף לדירה דהיינו למה שבתוכו אבל לקרפף שהוא רשות אחרת לא תשיב מוקף לדירה ומייתרו אבל לר"ש שפיר דמי דתלא רשותא היא והוי אויר מותר ומ"מ מדקתמר כמקן כר"ש לר"ש נמי כו' משמע דמילתיה דר' זירא אתי כשיטות כרבנן ואי אתי כרבנן אמאי נקט הואיל ואויר תלרו מייתרו תיפוק ליה משום דנפרץ במלואו למקום האסור לו וי"ל דאשמעינן דאסור נמי משום דאויר תלר מייתרו ונפקא מינה שאם נפרץ מלר אחד לרה"ר צריך לורת הפתח מכאן ולאי מכאן[ז] אבל מטעמא דנפרץ במלואו למקום האסור לו לא היה צריך לורת גלגלת אלא לאי לגד רה"ר כדאמשמע בפ"ק (דף ז:) דאמרי' שנפרץ במלואו לתלר אין צריך כלום אפי' לא עירבו אי נמי אשמעינן דמייתרו והוי כרמלית ואם נפרץ לכרמלית אחר מותר לטלטל ב' אמות מזה וב' אמות מזה אבל אם לא היה מייתרו אע"ג דנפרץ למקום האסור לו לא תשיב כרמלית ואסור לטלטל הימנו לכרמלית אחר כו' וכן פי' רש"י פרק כל גגות (לקמן דף ה:) גבי הא דפריך לשמואל אליבא דרבנן לטלטל מגג לקרפף:

קרפף שנפרץ במלואו לחצר חצר מותרת וקרפף אסור. ושלא נפרץ אתר מעשר דאיתר מעשר תלר נמי אסורה וקשה למאר"י דעל כרחך בקרפף אית קתיים אילי מדקתמר' הואיל ואויר מחיצה מייתרו מ"כ הוה ליה תרבה יותר הרבה על פי שיש בתחבה וזה לא מצינו שום תנא דמתיר[ח] וי"ל דבמקום שנפרלה לא הוי יותר מעשר אבל מכאן ואילך מתרחבת והולכת מ"ש אית קתיים לא שרינא תרבה יותר על פי שיש בתחבה אבל במשהו אית קתיים שרי טפי: **זימנין** דמשבחת לה **איפכא**. אי אתי כרבנן וכגון שהקרפף גדול מן התלר ומדנקט איסור בקרפף ש"מ דבר"ש אתיא דמשום שתי רשויות לא מיתסר אלא משום ייתור אויר דבמקום אחיות דבתלר לא אסר ובקרפף אסר ולא מצי למנקט איפכא דאי הוה בתלר מלואו ובקרפף גיפופי תרוויהו משתרו דר"ש סבר דכולהו רשות אחד הן ויתור בקרפף נמי ליכא הואיל ואיכא גיפופי כך פי' רש"י ות"ת ולוקמה לעולם כרבנן והא דלא אמרי' איפכא משום דבתלר ליכא איסור משום ייתור אלא פירצת מלואו וי"ל דמ"כ היה לו לפרש דקרפף אסור משום דאויר תלר מייתרו אי כרבנן אתי ולא מצי למימר איפכא ולכך הולרך לאתויי דרב חסדא דהוי כר"ש דממילתיה דר' זירא אין להוכיח דהוי כר"ש מדלא אמרינן[ט] איפכא משום דבעי למימר אע"ג דבקירה בה בית אלה לא הוי ייתור מודינא הכא דהוי ייתור משום הכי לא מצי[י] למימר איפכא: **ההוא** בוסתנא דהוה סמוך לאגודא דאפדנא. והוקף ולבסוף פתח ותרמיקו ד' ועשו אשיתא והיה בה נמי פתח לבוסתנא נפל אשיתא וסבר רב ביבי דכיון דפעם אחת היתה מוקפת לדירה אע"פ שנפלה שרי הואיל ופתוחה נמי לאפדנא ואע"ג דפתח דאפדנא הוי לאחר שהוקף דלא[כ] יצא מהיתרו ומסיק דגודא דאפדנא אינו מועיל ורש"י לא פירש כן: **ההוא** אבוורנקא. פירש רש"י [ל] לשון שני שמלא בהלכות גדולות ונראה לו עיקר דאבוורנקא כמין אכסדרה או קובה שעושין למלכים בתוך הפרדס אחל רב הונא עבד קנה קנה פתוח משלשה ולא רצה לסמוך אאבוורנקא משום דהוקף ולבסוף יצא ומשום דהוא ממילא העשויה לנחת ולגניעות כדמסיק ועביד שבל דקנה קנה פתוח מג' מפתח הבוסתנא עד אבוורנקא אם האבוורנקא היתה עומדת בתוך הפרדס אבל אם היתה עומדת מלד הפרדס לא היה צריך לעשות שבל אלא לחלק הבוסתנא ולמעטה מסתתים אע"ג דהיקף האבוורנקא היא עשוי לנחת ולגניעות היה מותר לטלטל כלים ששבתו בו א) והגהו פירי דבי תורי היו יותר מבית אתיים משום הכי הולרכו לעבד ערסיתא או לא יכלו לעבד יחד לכלים ששבתו בבית ורבא שלפינהו והיה סבור שהיקף האבוורנקא תשוב כמוקף לדירה אף על גב דהוקף ולבסוף יצא וצריך לומר שידעו שייך למיסרך אהוקף ולבסוף פתח או שמא לא היה פתוח שם שום בית מ"ש נוכל לומר אבוורנקא יצא ולבסוף הוקף היה והם לא ידעו אם רבא סמך על הוקף ולבסוף פתח ומית היה פתוח לו או על האבוורנקא והקשה לו מעיר מדשה דהוקף ולבסוף יצא לא מהני כל שכן הוקף ולבסוף פתח ואתרי כן הקשה לו (דאם כן) דאבוורנקא לא תשיב ממילא משום דעשוי לנחת ולגניעות ורבינו נתנאל מפרש דעביד קנה קנה פתוח משלשה היינו שהרמיק מן הכותל ארבע[ל] לתתיר כל הבוסתנא והיה הבית פתוח לו דהשתא הוי כפתח ולבסוף הוקף ורבא סבר דלא צריך כלום משום אבוורנקא אע"ג דהוקף ולבסוף פתח לא מהני הוקף ולבסוף יצא מהני:

מערב

א) אי דעבידא כי אכסדרה הכי נמי הב"ע[ד] דעבדה כי אורזילא[ד] אמר רבי זירא א"ל אבוי כמאן[ו] כרבי שמעון[ז] לרבי שמעון נמי הא איכא אויר מקום מחיצות דאמר רב חסדא קרפף שנפרץ במלואו לחצר חצר מותרת וקרפף אסור חצר מאי טעמא[ח] דאית ליה גיפופי והא זמנין דמשבחת לה איפכא אלא משום דאמרינן זה אויר מחיצות מייתרו וזה אין אויר מחיצות מייתרו ההוא בוסתנא דהוה סמיך לגודא דאפדנא נפל אשיתא ברייתא דאפדנא סבר רב ביבי למימר ליסמוך אגודא גוויאתא אמר ליה רב פפי [ט] משום דאתו ממולאי[י] אמריתו מילי מוליאתא [כ] הנך מחיצות לגואי עבידן לבראי לא עבידן ההיא אבוורנקא[כא] דהוה ליה לריש גלותא בבוסתניה א"ל לרב הונא בר חיננא ליעביד מר תקנתא דלמחר נאכול[כב] נהמא התם אזל עבד קנה קנה פחות משלשה אזל רבא שלפינהו

ה"נ. אפי' רבא מודה כרב דפי תקרה יורד וסותם: **והכא**. דפליג רבא דעביד קירוי כי אורזילא יליע גג משופע לליכא פה: **ומודינא** בקרפף. בית קתיים: **שנפרץ במלואו לחצר**. שמויר תלר מייתרו ועושהו יותר מבית קתיים ואסור ונמי קירוי דשריגא משום פי תקרה יורד וסותם: **וכי אויר המותר לו אוסרו**. והרי תלר זו מתחילה היתה מותרת לטלטל הימנה לקרפף כר' שמעון ועכשיו שנפרץ למקום המותר לו נאסר לו[ד] ומשום ייתור ליכא למימר דהא כל תלר מוקפת לדירה הוי: **במאן**. הוי אויר המותר לו כר"ש: **לר"ש נמי**. מיתסר קרפף משום מקום מחיצות שביטלו ומיתוסף על האויר ועושהו יותר מבית קתיים שבתחילה היתה בית קתיים מלומלם: ונפרלה תלר כנגדו לא גרס' בכולה שמעתתא: **דאיכא גיפופי**. ואי לאו הכי אסרי אהדדי וכרבנן דפליגי אדר' שמעון נקט לה ובשאין הפרלה יתירה על עשר אמתי נקט היתר בתלר ואיסור בקרפף והא מלי למימר נמי ליכא כגון שקרפף גדול מן התלר דהוי לתלר מילואה ובקרפף ליכא גיפופי: **אלא**. מדנקט איסור בקרפף ש"מ בר"ש ס"ל דמשום שתי רשויות לא מיתסר וטעמא משום ייתור בית קתיים הוא דמקום מחיצות מייתרו דבתלר לא אסר ובקרפף אסר ולא מצי למינקט איפכא דכי הוי תלר מלואו ובקרפף גיפופי

גודא. מוקל [ברכות נא.]. **אפדנא**. טרקלין [שבת עז:]. **אשיתא**. חומה. [ברכות נד.]. **ברייתא**. מילוות. **גוויאתא**. פגימות [יבמות מג.]. **אבוורנקא**. כך היו מהגין כשמולד בן למלך היו נוטעין אילן לשמו ויום שממליכין אותו טוען לו כמה ממנו. ליגעא אחריני אילן גדול המיכך על הארץ לעייל המלך תחתיו ואומה לו בעיזמין הוה אבוורנקא דהוה ליה לריש גלותא [תענית יד:]. **נהמא**. לחם [ברכות לז:].

הגהות וציונים

ל) צ"ל **והכא** במאי עסקינן (מהרש"ל בדפו"ר): **כ)** [ארזלא פירוש ערסלא. ערוך רפי' כסל פירוש שכתבו התוס' דהכא] (גליון): **ג)** בכמה דפו"י נוסף כרבי שמעון **דאמר אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפיפות רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכן** וכו' לר"ש נמי וכו': **ד)** בכת"י חצר מ"ט **מותר**: **ה)** נפ' גאון זה נאמר על אדם גדול מפני שהוא גדול מדבר גדולות, ערוך ערך מל ד' (גליון): **ו)** [גירסת הערוך **אבורנקי** וכן גירסת תוס' לעיל דף כד ע"א ד"ה פשיטא] (גליון): **ז)** צ"ל כמו שהוא בכת"י ודפו"ר דלמחר **ניזיל ניכול** נהמא (דק"ס): **ח)** בכת"י ודפו"ר ליתא תיבת נאסר "לו": **ט)** בדפו"ר **דאילו** ייתור דאויר חצר לא **קא** אסר ליה: **י)** ס"א החצר **לית** ביה **שיעורא** (גליון) כ"ה בכת"י ובכל הדפו"י, והנוסח שלפנינו שיבוש הוא בדפו"ר (דק"ס): **כ)** והיא היתה לו **אחת ממחיצותיו** ו**ע"ש ההוא** גודא כו' פרדס **הוקף** הפרדס כו' כצ"ל, רש"ל (גליון): **כא)** בכת"י הדפו"ר **ומכו** כרבי שמעון **בפרק כל גגות** העיר (דף פט) אחד גגות ואחד חצרות ואחד קרפיפות:

ליקוטי רש"י

ד) [לעיל כג:] לקמן פט., **ה)** [ביומא עו. וש"נ], **ו)** ע"י כעי"ז לקמן צ. וסוכה דף יט., **ז)** ע"י לעיל ז., **ח)** ע"י לעיל כג., **ט)** לקמן מו. ד"ה להרמ.

תוספות ישנים

א) מ"ש התבורנקי היה ע"י קנים ומינו דמהני קנה להיות מתיפה לעצמו מהני נמי ליעשותה אבורנקי מוקפת לדירה[ד]:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דהוה סמוך לגודא דאפדנא היא היתה לו אחת ממחיצותיו ועל שם ההוא גודא שהיה בו פתח פתוח לגד פרדס הוקף כנ"ל ותיבת "סמכו" נמחק: **(ב)** תוס' ד"ה מי וד"ה הכא הד"ל:

רב נסים גאון

אמר ליה אביי במאן כר' שמעון דהו שאמר ר' שמעון בפרק כל גגות העיר (דף פט) אחד גגות ואחד חצרות ואחד קרפיפות:

מבורת הש"ס עם הוספות

ה) [לעיל כג:] לקמן פט., **ב)** [ביומא עו. וש"נ], **ג)** ע"י כעי"ז לקמן צ. וסוכה דף יט., **ד)** ע"י לעיל ז., **ה)** ע"י לעיל כג., **ו)** לקמן מו. ד"ה להרמ.

שלפינהו אזל רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע נקטינהו מבתריה למחר איתיביה רבינא לרבא [א]עיר חדשה מודדין לה מישיבתה וישנה מחומתה איזו היא חדשה ואיזו היא ישנה חדשה שהוקפה ולבסוף ישבה ישנה ישבה ולבסוף הוקפה והאי נמי כהוקפה ולבסוף ישבה דמי א"ל רב פפא לרבא והאמר רב אסי [ב]מחיצות אדרכלין לא שמה מחיצה אלמא כיון דלצניעותא עבידא לה לא הויא מחיצה ה"נ כיון דלצניעותא עבידא לא הויא מחיצה (פ) ואמר רב הונא בריה דרב יהושע לרבא והאמר רב הונא [ג]מחיצה העשויה [ד]לנחת לא שמה מחיצה דהא [ה] רבה בר אבוה מערב לה לכולה מחוזא ערסייתא ערסייתא משום פירא דבי תורי [ו] והא פירא דבי תורי כמחיצה העשויה לנחת דמיא קרי עלייהו ריש גלותא [ז]חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו: א"ר אלעאי שמעתי מר"א ואפי' בית כור: מתניתין דלא כחנניה דתניא חנניה אומר ואפילו היא ארבעים סאה כאסטרטיא של מלך א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו שנאמר [ב] ויהי ישעיהו לא יצא (אל) חצר התיכונה כתיב העיר וקרינן חצר מכאן לאיסטרטיא של מלך שהיו בעיירות בינוניות במאי קמיפלגי מר סבר עיירות בינוניות הויין בית כור ומ"ם מ' סאה הויין וישעיהו מאי בעי התם אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מלמד שחלה חזקיה והלך ישעיהו והושיב ישיבה על פתחו מבאן לת"ח שחלה שמושיבין ישיבה על פתחו ולאו מילתא היא דילמא אתי לאינגרויי ביה שטן: וכן שמעתי הימנו אנשי חצר ששכח אחד ולא עירב ביתו אסור: [ג] והתנן ביתו אסור להוציא ולהכנים לו ולהן אמר רב הונא בריה דרב יהושע [ד] אמר רב ששת לא קשיא הא

מערב לכולה מחוזא ערסייתא. פי' רש"י לא התיר לערב כולה יחד אע"ג שהיתה עיר קטנה ותנן לקמן (ג) עיר של יחיד מערבין את כולה וקשיא דבפ' כילד מעברין (לקמן דף פ.) אמרינן דשל רבים הוא דקאמר רבה בר אבוה מערב לכולה מחוזא ערסייתא דכל חד וחד הוי שיור לחבריה ועיר של יחיד לא בעי שיור אם לא שהיתה של רבים קודם אלא ודאי של רבים היתה (ג) ולעיל (י:) נמי משמע שהיתה של רבים גבי אבולי דמחוזא דאמר אילמלא דלתותי' נעולות בלילה הוי חייב עליה משום רה"ר משמע דהוי אם ס' רבוא מ"מ מי לא אמר משום פירי דבי תורי היו יכולין לערב כל העיר יחד והוו משיירי ג' דיורין לר' יהודה מו אלא תחילות לר' שמעון:

דבי תורי. פירש הקונטרס דמחוזא עיר אחת לה תומה ועשו מחילה בראשי מבואות לכל לד לשמור הגרעינין ולא תחיב מחילה להעלות המבואות ולעשות כל העיר כאחת לפי שהחיקף לא נעשה בעבור העיר אלא לשמור פירא דבי תורי ומשמע אר"ל שהוקף קודם יסוד העיר דאם הוקף אחרי כן אי נעשה גם בעבור העיר והוו מחילה מעליתא וקשיא דלישנא משמע שאם נסתלקה מאם הפירא דהוי מחילה מעליתא ולפי' הקונט' אף אם לא היה הפירא לא היה ייתר כיון דהוקף ולבסוף יבא ועוד מה שפי' בקונטרס דמחוזא לית לה תומה לא נהירא דאמר לעיל [ד] אבולא דמחוזא אילמלא דלתותיה נעולות בלילה ונראה דמוקפת חומה היתה אחר שנתיישבה והיו יכולין לערב יחד אי לאו פירא דבי תורי שהיתה בין ערסא לערסא לאורך המבוי והיתה יתירה מבית סאתים ועמוקה י' ולא היו יכולים לערב מערסא לערסא לפי שלא היו יכולין לבטלו מזה לזה דהפירא הוי קרפף יותר מבית סאתים ולא דמי לכריא דפירי דלעיל [ה] דראוין למאכל אדם ואע"ג דיש להו מחילות אינם מועילים כלום דמחילות העשויות לנחת הם ורש"י פי' בכילד מעברין (לקמן דף פ.) משום פירא שמפסיק ואין יכולין לערב אם לא בעי שיור ולא דמי לכולה מחוזא ערסייתא. פי' רש"י לא התיר לערב כולה ותנן עיר קטנה (ג) עיר של יחיד מערבין את כולה וקשיא דבפ' כילד מעברין (לקמן דף פ.) אמרינן דשל רבים הוא דקאמר רבה בר אבוה מערב לכולה מחוזא ערסייתא. פי' רש"י לא התיר לערב כולה יחד אע"ג שהיתה עיר קטנה ותנן לקמן

ולא [ה] מצאתי לי חבר. היינו דוקא בתלמידיו דתניא בכל שעה (פסחים דף נט.) עד שנאמרו אלו ר"ש בן יעקב והודה לדברי אי נמי לא מצא חבר ששמע מר"ש קאמר:

אצוותא חרוזייתא. פירש בקונטרס סיב עבה הגדל סביב הדקל ונכרך ועולה כלולני גפנים ואין נראה לר"י דבפ' כל שעה (פסחים דף נט.) אמרי' מה מצה מין זרעים אף מרור מין זרעים והתם אמרינן דתרחיצא אצוותא דדיקלא ואפשר דהן ב' מיני ושניהן נכרכין סביב הדקל [ב]:

הדרן עלך עושין פסין

בכל מערבין. פי' בקונט' עירובי חצירות ותחומין ואין נראה דבעירובי חצירות בעינן פת לכולי עלמא בפרק הדר (לקמן דף עח:[ג]) וכל האי פירקא מוכח לריי בתחומין:

ולכהן בבית הפרס. ות"ת בפסחים (דף נב.) אמר אונן ומצורע ובית הפרס בעושי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת פירוש לא העמידו דבריהם לטמאותו משום דאיכא כרת אם לא יעשה פסח והכא משמע דאפי' בשביל עירוב לא העמידו דבריהם והתם נמי ע"י בדיקה דרב יהודה איירי דקאמר אבית הפרס כדתנן ושוין ב"ש וב"ה שבודקין לאוכלי פסחים ואין בודקין לאוכלי תרומה וקאמר מאי בודקין א"ר יהודה אמר שמואל מנפח אדם בבית [ד] הפרס והולך לו ואף ע"ג דמפרש התם בפרק בתרא דאהלות (משנה ד) אהך משנה בילד הוא בודק מבית עפר שהוא יכול להסיטו ונותן לתוך כברה שנקבה דקין וממתה אם יש עצם כשעורה טמא הייא בדיקה מיירי אם כבר עבר ובדיקה דרב יהודה איירי אם רוצה לעבור וה"פ מאי בודקין אם רוצה לעבור וי"ל דהא דקאמרינן התם דלא העמידו דבריהם במקום כרת היינו משום דאיכא נמי כרת לעושי פסח בטומאה ולכך דוקא לעושי פסח לא העמידו דבריהם אע"ג דאיכא כרת כיון דאי לא עביד (ה) נמי פסח איכא כרת אבל אין בודקין לאוכלי תרומה אף על גב דאיכא כרת לאוכלי תרומה בטומאה כיון דאיכא מיתה העמידו דבריהם והכי אמרינן בחומר בקדש (חגיגה דף כה:) לעושי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת פי' אפי' במקום כרת לאוכלי תרומה העמידו דבריהם במקום מיתה פי' אף על גב דאיכא כרת אלא מיתה כדפרישית אבל הכא דטומאת כהן ליכא כרת אלא לא העמידו דבריהם במקום מצוה דאפי' אם מערבין לדבר הרשות [ו] אורחא דמלתא הוא לערב לדבר מצוה כדאמר בפ' כיצד משתתפין (לקמן דף פב.) ובמצוה רבה אפי' בלא ניפוח התירו כגון ללמוד תורה ולישא אשה ולדון ולערער עמהם כדי להגיל מידם כדאמר במס' ע"ג (דף יג.) ובפרק מי שהוציאוהו (לקמן דף מז.) דמדלא מייתי התם הא דרב יהודה משמע דבלא ניפוח אייתי ולכך נקט נמי הנך מצות ולא נקט אחריני וכן מצינו דמשום כבוד הבריות התירו לטמא בטומאה דרבנן במי שמתו (ברכות דף יט:) גבי מדלגין היינו ע"ג אלונות: מפני הוא גבי אחריני שרו ליה רבנן: **ולישראל בתרומה.** דהא חזיא לכהן: סומכוס אומר בחולין. אבל לא בתרומה דמידי דחזי ליה בעינן ובגמרא[ז] מפרש מאי טעמא לא פליג סומכוס איין לגזיר: ולכהן בבית הפרס. סתמא היא ולאו סומכוס קאמר לה. מיהתן עירוב לכהן בבית הפרס אע"ג דבעינן דמאי למיזל ולמישקליה ומיכליה התם דאי לא מצי אזיל התם היכי קני שביתה בההוא דוכתא למהוי כאילו שבת שם שם (ג) בבית הפרס שפיר דמי דספיקא דרבנן הוא ומותר ליכנס ע"י נפוח[ז]: לחוץ

כו: עושין פסין פרק שני עירובין

מתני' ר"א. כדאמר ר' אלעאי שמעתי מר"ש: רשות ביתו ביטל. ואע"ג דלא פריש בהדיא רשות ביתו דהא ודאי מתני' בדלא פריש דאי פירש לא מצי למימר ר' אלעאי בקשתי לי חבר ולא מצאתי דהא כ"ע מודו דשרי: **פשיטא.** דבהכי פליגי ולמה ליה לרב ששת לומר כשתימצי לומר: **אמר רחבה אנא ורב הונא בר חיננא תרגימנא.** להאי כשתימצי לומר דרב ששת למאי אילטריך: ה"ג **לא נצרכה אלא** להמשה ששרוין בחצר בו'. דאשמעינן רב ששת לשוס לב להכין טעם מחלוקתן וללמוד הימנו דבר אחר דלר' אליעזר מבטל בעין יפה מבטל ולא אמרינן חצר דגלי גלי בית דלא גלי לא גלי וילף מינה דהיכא דבטיל לחד מיניהו בטיל לכולהו ולא אמרי' למאן דגלי גלי למאן דלא גלי לא גלי ולרבנן צריך לבטל לכל אחד ואחד כי היכי לגבי בית סמירא להו דמאי דלא פריש לא בטיל וכולן אסורין דאע"ג[ח] דהאי דבטיל ליה עירב עם חבירו כי עירב מאתמול אדעתא דההיא מולקא לא עירב דההיא שעתא לאו דידיה הוא וכולהו תניא בהדר (לקמן דף ע:) אחד מן השוק שמת והיה לו בית בחצר והניח רשותו לאחד מבני החצר מבעוד יום דהיינו קודם שעירבו דכי עירב אדעתא דההיא מולקא נמי עירב אינו אוסר משתשיכה הרי זה אוסר: **רב כהנא מתני הכי.** להאי כשתימצי לומר דרב ששת אמתניתין ורחבה ורב הונא הוא דתרגומה לאגמורינן מינה אחמשה שעירבו בחצר בו' הוא דאתא: ורב טביומי מתני. דרב ששת בהדיא אמרה עלה: כר' אליעזר. דאמר מבטל בעין יפה מבטל: לרבי אליעזר. דאמר משתמא ביטל רשות ביתו: **אם אמר.** בהדיא לא בטילנא רשות ביתי מי הוי ביתו מותר להן מו לא: ולרבנן. דאמרי משתמא לא ביטל רשות ביתו אמר בהדיא מבטילנא לכו אף רשות ביתי מבטיל[ט] אי לא: **ביתא בלא חצר.** כיון[י] דאסר עצמו בחצרו שביטל להם: **לאו כל כמיניה.** דכיון דלית ליה חצר דירת בית לא בטיל ליה לדידיה: **והאי כי אמר מבטילנא.** בטלה דעתו אצל כל אדם ולא ביטל אלא חצר: **אצוותא חרוזייתא.** סיב עבה הגדל סביב הדקל ונכרך ועולה בו כלולני גפנים. חרזייתא תכופות הרבה יחד כמתרוזות וטעם מרור בו:

הדרן עלך עושין פסין

בכל מערבין. עירובי חצירות (ח) ותחומין: ומשתתפין. במצרי: חוץ מן המים ומן המלח. דלאו מילי דמזון הן וטעמא דעירוב משום דדעתו ולירתו במקום מזונותיו הוא וכיון שנתנו כל בני החצר כדי מזון בית אחד נעשה כאילו כולן דרים בתוכו[כ] ונמצאו כולן רשות אחת וכו'[כא] וכן בעירובי תחומין נעשה כמי (ב) ששכב שם ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח הלכך דבר מזון בעינן: **בכפה מעשר.** בתוך ירושלים כשהוא מוציאו [לאורך מאכלו] כדכתיב (דברים יד) ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך: חוץ מן המים ומלח. בגמרא[כב] מפרש טעמא דלאו פרי מפרי הוא: **מערבין לגזיר.** עירובי תחומין: ביין. ואף על גב דלא חזי לדידיה חזי לאחריני וכיון דמזונא דמזי ליה בעינן ובגמרא[ז] מפרש מאי טעמא לא פליג סומכוס איין לגזיר: ולכהן בבית הפרס. סתמא היא ולאו סומכוס קאמר לה. מיהתן עירוב לכהן בבית הפרס אע"ג דבעינן דמאי למיזל ולמישקליה ומיכליה התם דאי לא מצי אזיל התם היכי קני שביתה בההוא דוכתא למהוי כאילו שבת שם (ג) בבית הפרס שפיר דמי דספיקא דרבנן הוא ומותר ליכנס ע"י נפוח[ז]: לחוץ

מתני' ר"א והא רבנן כשתימצי לומר לדברי ר' אליעזר המבטל רשות חצירו רשות ביתו ביטל [ט] לרבנן [א] המבטל רשות חצירו רשות ביתו לא ביטל פשיטא אמר רחבה[ט] אנא ורב הונא בר חיננא תרגימנא לא נצרכא אלא להמשה ששרוין בחצר אחד ושכח אחד מהן ולא עירב לדברי ר"א כשהוא מבטל רשותו אין צריך לבטל לכל אחד וא' לרבנן [ב] כשהוא מבטל רשותו צריך לבטל לכל אחד ואחד[ג] כמאן אזלא הא דתניא חמשה ששרוין בחצר אחד ושכח אחד מהן ולא עירב כשהוא מבטל רשותו אין צריך לבטל רשות לכל אחד ואחד כמאן כר"א רב כהנא מתני הכי רב טביומי מתני הכי כמאן אזלא הא דתניא ה' ששרוים בחצר אחד ושכח אחד מהן ולא עירב כשהוא מבטל רשותו אינו צריך לבטל רשות לכל אחד ואחד כמאן אמר רב הונא בר יהודה אמר רב ששת כמאן כר"א א"ל רב פפא לאביי לר"א אי אמר לא מבטילנא ולרבנן אי אמר מבטילנא מאי טעמא דר"א משום דקסבר המבטל רשות חצירו רשות ביתו ביטל והאי אמר[ג] אנא לא מבטילנא או דילמא טעמא דר"א משום [ג] דבית בלא חצר לא עבידי אינשי דדיירי וכי קאמר לא מבטילנא לאו כל כמיניה אע"ג דאמר דיירנא לאו כלום קאמר[ד] ולרבנן אי אמר מבטילנא מאי טעמא דרבנן משום דקסברי המבטל רשות חצירו רשות ביתו לא ביטל והאי אמר מבטילנא או דלמא טעמא דרבנן משום דלא עביד אינש דמסלק נפשיה לגמרי מבית וחצר והוי כי אורח לגבייהו והאי כי אמר מבטילנא לאו כל כמיניה (קאמר[ד]) א"ל בין לרבנן בין לר"א [ג] כיון דגלי דעתיה גלי: וכן שמעתי ממנו שיוצאים בערקבלין בפסח: מאי ערקבלין [ז] אמר ריש לקיש אצוותא חרוזיאתא:

הדרן עלך עושין פסין

בכל [ה] [ד] מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח והכל ניקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח [ו] הנודר מן המזון מותר (במלח ובמים[ז]) [ח] מערבין לגזיר ביין ולישראל בתרומה סומכוס אומר בחולין ולכהן בבית הפרס ר' יהודה אומר אפי' בין[ז] הקברות מפני

עין משפט נר מצוה

נא א ב מיי' פ"ב מהל' עירובין הלכה ח סמג עשין ח טוש"ע א"ח סי' שפ סעיף ח:

נב ג מיי' שם הל' ג טוש"ע שם ס"ג:

א ד מיי' פ"ח מהלכות עירובין הל' ח סמג עשין ח טוש"ע א"ח סי' שפו סעיף ה:

רבינו חננאל

ופרקינן מתני' ר' אליעזר אידך רבנן ואסיקנא בה' השרויין בחצר אחת ושכח אחד ולא עירב לדברי ר' אליעזר אין צריך לבטל רשות לכל אחד ואחד לדברי חכמים צריך לבטל רשות לכל אחד ואחד. **א"ל רב פפא לאביי לר' אליעזר אי** פריש ואמר רשות חצרי בטלתי רשות ביתי לא בטלתי ולרבנן אי פריש ואמר רשות חצרי ורשות ביתי מאי. ופשטנא בין לרבנן ובין לר' אליעזר כיון דגלי גלי: ערקבלין פי' ירקות שמם אצוותא חרזיתא. ירקות שיוצאין בהן בפסח:

הדרן עלך עושין פסין

פ"ג **בכל** מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח כו'.

ליקוטי רש"י

אצוותא חרוזיאתא. הוא סיב גדול ועב ומין לעצמו הוא [פסחים לט.]. **מערבין לגזיר ביין ולישראל בתרומה.** עירובי תחומין ביין אע"פ שקעודה שאינה ראויה לו היא הואיל ואי מתשיל אחזירוהיה שריא ליה מערבין וכן לישראל בתרומה דאי בעי מיתשל עליה דתרומת טעות איכא תרומה והכלה לטיבלה והדר מפרש עלה מיהא ובה [שם כג.].

מסורת הש"ס עם הוספות

ה) לקמן סט:, **ו)** לקמן ע., **ז)** [לקמן סח:], **ח)** [פסחים לט. ע"ש], **ט)** לקמן פח. קידושין לד., **י)** [ברכות לה:], **יא)** פסחים כג. [לקמן כח.], **יב)** עי' לקמן דף מט., **יג)** דף כז:, **יד)** לקמן ל:, **טו)** עיין תוס' סוכה לו: ד"ה בסיב, **טז)** עיין בילקוט מפרשים, **יז)** לקמן לא ע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בכל מערבין עירובי חצרות. נ"ב כן מוקי לה בדף פ"ח ע"ש: **(ב)** ד"ה תוך וכו' רשות אחת וכן בעירובי תחומין נעשה כמי ששבת שם ומשם: **(ג)** ד"ה ולכהן וכו' כאלו שבת שם דהא לאו ביתו הוא ולא מצי למידר שם בגית הפרס שפיר דמי: **(ד)** תוס' ד"ה ולכהן וכו' אע"ג דאיכא כרת כיון דאי לא עביד פסח נמי איכא כרת:

גליון הש"ס

גמ' כשהוא מבטל רשות צריך לבטל לכל אחד ואחד. עיין לקמן דף סג ע"ב תוס' ד"ה בטילו רשותייכו:

הגהות וציונים

ה) ס"א אמר **רבא** (גליון) כ"ה בכת"י ובדפו"ר וברש"י בכל הדפו"י: **ו)** כל זה מכאן עד "כמאן כר"א" נמחק בכ"א אינו, רש"ל (גליון), ועי' דק"ס: **ז)** בכת"י והאי **הא** קאמר אנא וכו': **ח)** נוסח הדפוס כפול ומיותר ונתערבו יחד שתי נוסחאות באחד היה כתוב "לא מבטילנא לאו כל כמיניה" ובשני "דיירנא לאו כלום קאמר" ובדפוס נתערבו שתיהם יחד (דק"ס ע"ש): **ט)** תיבת "קאמר" מיותר ולית בכת"י הדפו"ר, ובנ"א מכת"י הנוסח לאו **כלום** קאמר (וכן הגי' ביד דוד, דק"ס): **י)** [צ"ל **בטים ובמלח**, וכ"א בברכות] (גליון): **יא)** ס"א **בבית** הקברות (גליון) כ"ה בכת"י ובמשניות: **יב)** צ"ל **ואע"ג** (דפו"ר) דהאי וכו' עם **חבריו** (מצו"ד): **יג)** צ"ל **מי בטל** (כת"י ודפו"י): **יד)** בדפו"ר **כגון זה** דאסר עצמו: **טו)** תיבת "וכו'" מיותר ולית בכת"י ודפו"ר ושיבוש הוא מתיבת "וכן" (דק"ס, ועי' הג' הב"ח): **טז)** [שייך לעיל במשנה] (גליון): **יז)** צ"ל (כמו שהוא בגמ' שם ובשאר דוכתי) מנפח אדם **בית** הפרס והולך (באה"מ):